

*Хотел „М“, Београд
петак, 11. мај 2012. године*

Континуирана медицинска едукација

Акредитовани курс

„Обука судија Судова части ЛКС“
(А – 1 – 3937/11)

НЕКИ ОД НОРМАТИВНИХ И ПРАКТИЧНИХ ПРОБЛЕМА У РАДУ СУДОВА ЧАСТИ ЛЕКАРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ

Предавач:

Жељко Мухић, секретар Врховног Суда части ЛКС
дипл. правник са положеним правосудним испитом

Закон о коморама здравствених радника

(„Службени гласник Републике Србије“, број 107/05 и 99/10)

Члан 7. став 1.

У 11 тачака одређени су послови које, као **јавна овлашћења**, у име и за рачун државе обављају коморе здравствених радника.

Одредбом у **тачки 5)** овог члана одређено је да комора:
„...организује судове части за утврђивање повреде професионалне дужности и одговорности чланова коморе, као и за изрицање мера за те повреде...“,

а у **тачки 6)** комора је обавезана да:
„...води именик изречених дисциплинских мера члановима коморе...“

Члан 8. став 1.

Одредбом у **тачки 2)** одређено да комора:
„...стара се о угледу чланова коморе, односно о обављању послова здравствене делатности у складу са етичким кодексом...“

Члан 16. став 1.

Одредбама у **тачкама 7) и 8)**
одређено је да су **судови части првог и судови части другог степена, такође органи коморе здравствених радника.**

Закон о коморама здравствених радника

(„Службени гласник Републике Србије“, број 107/05 и 99/10)

Члан 29. став 2.

Овом одредбом одређено је да се Статутом коморе, између осталог, ближе уређује:

„...орган коморе који **образује** судове части, **састав** судова части, **услови и начин избора и разрешења** судија, **надлежност** судова части, **лакше и теже повреде** професионалних дужности и угледа члана коморе, **поступак за покретање и утврђивање одговорности** члана коморе, **поступак пред судом части, изрицање мера, начин извршења** изречених мер и **рокови** за покретање поступка и извршење мера, као и **друга питања од значаја** за решавање спорова...”

Закон о коморама здравствених радника

(„Службени гласник Републике Србије“, број 107/05 и 99/10)

Глава VIII. ПОСРЕДОВАЊЕ У СПОРОВИМА И ДИСЦИПЛИНСКИ ПОСТУПЦИ, Чланови од 39. до 47.

Овим одредбама дефинише се дисциплинска одговорност чланова коморе и одређују повреде професионалне дужности или угледа члана коморе, прецизније се одређују оквири надлежности судова части, врста и састав ових органа коморе, одређује се класификација ових повреда на лакше и теже и одређују дисциплинске мере које се изричу за ове повреде, те се дају основна начела и оквири поступка пред овим судовима, са прецизно одређеним роковима застарелости покретања и вођења поступка, те извршења изречених мера.

Закон о коморама здравствених радника

(„Службени гласник Републике Србије“, број 107/05 и 99/10)

* * * * *

Члан 45. став 1.

Овом одредбом истог Закона прописано је да се у овим поступцима пред судом части **сходно примењују одговарајућа правила управног поступка** и то: „...о усменој расправи, доказивању, записнику и достављању, ако овим законом није друкчије одређено...“.

Закон о општем управном поступку

(„Службени лист СРЈ“, број 33/97 и 31/01)

Чланови од 1. до 3.

Дефинишу **општи управни поступак**, као поступак, када државни органи поступају:

*„...у управним стварима, непосредно примењујући прописе, решавају о **правима, обавезама или правним интересима** физичког лица, правног лица или друге странке...“.*

Шта то значи?

1. Општи управни поступак је поступак који регулише однос између државног органа (или организације, односно правног лица које у име државе обавља „поверене послове као јавна овлашћења“) и странке (физичког или правног лица) о чијим „правима, обавезама или правним интересима“. То значи да се у овом поступку налази државни орган (или организација која га замењује) и 1 странка (физичко или правно лице):

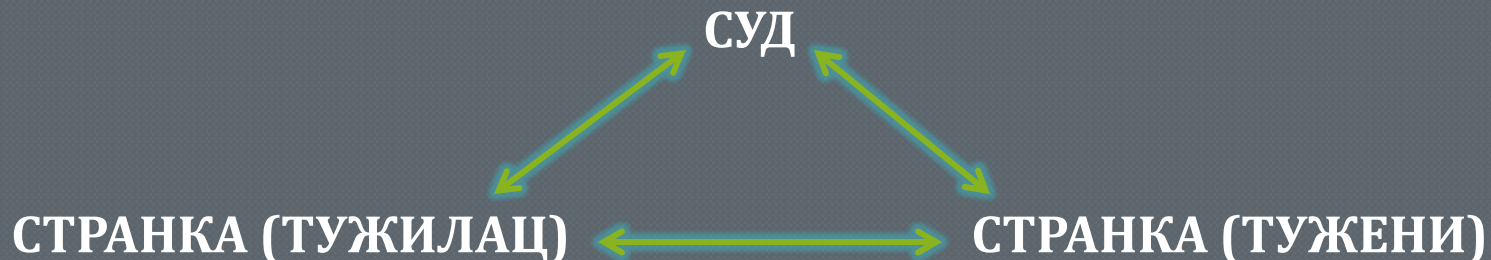
ДРЖАВНИ ОРГАН

СТРАНКА

Шта то значи?

2. Као што смо претходно навели, одредбама Закона о коморама здравствених радника, недвосмислено је одређено да **дисциплиску одговорност** за повреду професионалне дужности или угледа члана коморе **утврђују** (и адекватне дисциплинске мере изричу) СУДОВИ ЧАСТИ КОМОРЕ, а у судским поступцима увек постоје 2, међусобно супротстављене стране и суд, као трећа, независна страна која у том поступку, применом расправног начела, утврђује истинитост чињеница и решава спорни однос у складу са законом. То значи да сваки судски поступак подразумева 2 странке и суд као 3. (независну) страну:

Шта то значи?

Обзиром на прописану комбинацију поступка који се води пред судовина, а у делу поступка се примењују и правила општег управног поступка, постоји следећа

СИТУАЦИЈА У ПРАКСИ

- **Непосредно се примењују** одредбе Закона о коморама здравствених радника („LEX SPECIALIS“ у однос на одредбе Закона о општем управном поступку) и одредбе Статута Лекарске коморе Србије, а сходно (допунски) се примењују одговарајућа правила општег управног поступка и то о усменој расправи, доказивању, записнику и достављању писаних докумената и позива странкама и осталим учесницима у поступку;
- Поступак (у складу са одредбама Закона о коморама здравствених радника) воде СУДОВИ части, по **начелима судског поступка**, а сходно и начелима општег управног поступка;
- Утврђује се дисциплинска **ОДГОВОРНОСТ** лекара – члана Коморе (а не права, обавезе и правни интереси странака);
- Обзиром на обавезност примене правила општег управног поступка, Законом о коморама здравствених радника су (у одредби из члана 47.) одређени **врло кратки рокови застарелости покретања** (12 месеци од учињене повреде), **вођења** (24 месеца од дана учињене повреде) **и извршења дисциплинских мера** (6 месеци од дана правоснажности одлуке о изреченој мери);

Обзиром на ове околности, поступку пред Судовима части, много примеренија би била примена начела и правила неког од других судских поступака, где се такође утврђује одговорност – кривичног и/или прекршајног поступка.

С тим у вези, из наведених разлога:

- у компликованијим случајевима утврђивања одговорности за теже повреде професионалне дужности (по правилу са веома тешким или и најтежим – смртним последицама);
- када је изузетно тешко прецизно и до краја спровести истражни и, касније доказни, поступак;
- а када је Суд части у сазнању да је поводом истог догађаја у току преткривични, кривични или прекршајни поступак пред редовним државним органима (јавни тужилац, кривични суд, прекршајни суд);

Судови части прибегавају примени одредби из става 5. и става 6. члана 251. Статута Лекарске коморе Србије и користе институт **„застајања са поступком пред Судом части“**, а до окончања предметног кривичног, односно прекршајног поступка. У периоду овог „застајања са поступком“ застарелост поступка пред Судом части не тече, већ наставља да тече од дана достављања Суду части правоснажне одлуке у предметном кривичном, односно прекршајном поступку.

НЕКИ ОД ПРАКТИЧНИХ ПРОБЛЕМА У РАДУ СУДОВА ЧАСТИ

1. СИТУАЦИЈА

Одржавање главне расправе у одсуству лекара против којег се води поступак пред Судом части, а који је уредно позван, а изостанак није оправдао.

Закон о коморама здравствених радника је одредбом из става 2. члана 45. одредио да: „...Члан коморе чија се дисциплинска одговорност утврђује мора бити саслушан у дисциплинском поступку и мора му се омогућити одбрана...“.

Имајући у виду чињеницу да Судови части немају на располагању исти дијапазон процесних мера за обезбеђивање присуства свих позваних лица на главну расправу, као што имају редовни кривични и прекршајни судови, то је одредбом у ставу 4. члана 227. Статута Лекарске коморе Србије предвиђен и изузетак од наведеног правила из става 2. члана 45. Закона о коморама здравствених радника, где је прописано да: „...Расправа се може одржати у одсуству лекара – члана Коморе, тј. лица против кога се поступак води (под условом да је уредно позвано, а није оправдало свој изостанак)...“, применом аналогije са правилима других процесних права за случај неоправдане одсутности стране чија се одговорност утврђује.

2. СИТУАЦИЈА

Одредити праву сразмеру између тежине повреде професионалне дужности или угледа члана коморе и висине изречене дисциплинске мере (велики дијапазон повреда – свега 4 дисциплинске мере).

Одредбом из члана 40. Закона о коморама здравствених радника (као и адекватним одредбама Статута Лекарске коморе Србије) одређен је веома широк оквир за дефинисање повреда професионалне дужности или угледа члана коморе. Ове дисциплинске повреде, а одредбом из члана 44. овог Закона прописане су свега 4 дисциплинске мере и то 2 које се изричу за лакше повреде, а 2 мере које се изричу за теже повреде професионалне дужности или угледа члана коморе.

Ова чињеница проузрокује озбиљне практичне проблеме у раду Судова части и доводи судеће Веће Суда части често пред велику дилему. У датим околностима понекад је веома тешко (готово немогуће) пронаћи праву сразмеру тежине утврђене одговорности конкретног лекара – члана коморе (узимајући у обзир све олакшавајуће и отежавајуће околности у конкретној ситуацији, као и тежину последица те повреде) и изречене дисциплинске мере.

Понекад је изузетно тешко утврдити праву сразмеру и прави однос између више различитих случајева који се окончају пред Судом части, а на релацији:

тежина утврђене одговорности лекара

изречена дисциплинска мера

3. СИТУАЦИЈА

Релативно мали број изабраних судија у првостепеним Судовима части и/или наступање околности за изузеће судија Судова части – проблем функционисања одређеног првостепеног Суда части.

Проблем да се одреди истражни судија и/или формира Веће првостепеног Суда части настаје обично:

- због постојања конкретних разлога за изузеће код осталих судија надлежног суда части, председниг тога Суда части нема на располагању довољан број судија како би формирао предметно Веће.
- због ситуације када је поднет предлог за утврђивање одговорности за повреду професионалне дужности или угледа члана коморе против лекара – члана коморе, а који се у то време налази на високој функцији у тој регионалној лекарској комори, па није могуће одредити судију који ће спровести истражне радње нити формирато Веће, а да се при томе не доведе у сумњу објективност и непристрасност тога Суда части.
- због ситуације када одређени Суд части регионалне лекарске коморе из разних (објективних или субјективних) разлога не обавља своју функцију и на тај начин озбиљно доводи до ризика неоправданог застаревања поднетих предлога за покретање поступка, па Лекарска комора Србије, као јединствено правно лице мора брзо и ефикасно да реши овакав проблем.

ПРАКТИЧНО РЕШЕЊЕ НАВЕДЕНОГ ПРОБЛЕМА

(3. ситуација)

Као могуће решење за овакву ситуацију у виду, одредбом из члана 205. Статута Лекарске коморе Србије прописано је да у случају: „...*када се не може формирати Веће пред првостепеним судом части за процесуирање у конкретном случају...*“ председник Врховног суда части Лекарске коморе Србије реагујући на:

- а) захтев **председника** односног првостепеног Суда части или
- б) предлог **Етичког одбора** Лекарске коморе Србије

може:

- предмет проследити у надлежност **Суду части неке друге регионалне коморе** (достављањем списка предмета и писменог решења председнику тог првостепеног Суда части) са захтевом да предметни поступак по предлогу странке настави или
- сопственим решењем, из састава другог првостепеног Суда части одредити судију који ће спровести истражне радње и формирати мешовито судеће Веће од судија првостепених Судова части других регионалних комора (достављањем списка предмета и тог писменог решења председнику формираног Већа, а преко стручне службе првостепеног Суда части из чијег састава је одређен председник Већа) са захтевом да предметни поступак по предлогу странке и захтеву предметног судије истражитеља настави.

НАПОМЕНА

У циљу решавања проблема недовољног броја изабраних судија Судова части, Скупштина Лекарске коморе Србије је усвајањем последњих Измена и допуна Статута Лекарске коморе Србије утврдила да се у сваки првостепени Суд части при регионалним коморама, поред председника и заменика председника Суда бира 10 уместо додадашњих 5 чланова суда – судија Суда части, а у другостепеном Врховном суду части ЛКС, поред председника и заменика председника Врховног суда части бира 15 уместо додадашњих 10 чланова суда – судија овог Суда части!

НЕКИ ОД ПРАКТИЧНИХ ПРОБЛЕМА У РАДУ СУДОВА ЧАСТИ

4. СИТУАЦИЈА

Проширење предлога и границе захтева судије истражитеља у оквиру којих се води поступак за утврђивање одговорности за почињену повреду професионалне дужности или угледа члана коморе.

- Подносилац предлога – често неука странка, покреће поступак против једног лекара;
- Судија истражитељ закључује да постоје индиције о одговорности и других лекара;
- Судија истражитељ је дужан да својим решењем – захтевом прошири поступак и на остале лекаре – чланове коморе на чију евентуалну одговорност указују прикупљени докази.

С тим у вези, одредбом из члана 201. Статута Лекарске коморе Србије прописано је да: „...Суд части врши расправу на основу приложених доказа, у границама захтева за покретање дисциплинског поступка...“.

УМЕСТО ЗАКЉУЧКА

Иако у правном систему Републике Србије судска пракса није формални извор права, усаглашавање ставова између свих судова части у систему Лекарске коморе Србије и регионалних лекарских комора у њеном саставу је потребно и драгоцено.

Посебно треба имати у виду следеће чињенице:

- да су овакви Судови части – нов институт у области права, обавеза и одговорности лекара – чланова коморе,
- да се одредбе Закона о коморама здравствених радника, Кодекса професионалне етике Лекарске коморе Србије и осталих правних норми у овој области, примењују тек неколико година,

УМЕСТО ЗАКЉУЧКА

- да су се ови судови конституисали и почели са радом пре нешто мање од 3 године, а да укупан број предмета пред овим судовима већи од 500, као и
- да резултати овакве праксе Судова части у систему ЛКС треба да буду употребљени и искоришћени за кориговање, прецизирање и доградњу правних норми које регулишу овај поступак

С тим у вези, првостепени Судови части регионалних лекарских комора, на челу са другостепеним – Врховним судом части Лекарске коморе Србије ће у наредном периоду интензивирати периодично одржавање заједничких састанака, као и оваквих едукативних курсева и предавања, а у циљу међусобне размене искустава, мишљења и усаглашавања ставова о кључним питањима која се тичу овог поступка.

Хвала на пажњи !

**Секретар Врховног Суда части ЛКС
Желько Михић
секретар суда**